

Riksdagsförvaltningen
Riksdagen
100 12 STOCKHOLM

Uppföljning av Riksrevisionsreformen II (2008/09:URF 3)

Ert dnr 039-2659-2008/09

Revisorsnämnden (RN), som har beretts tillfälle att yttra sig över ovan angivna slutbetänkande, får härmed lämna följande synpunkter.

RN är tillsynsmyndighet för godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag. En viktig uppgift för RN som tillsynsmyndighet är att värna om revisorernas oberoende och att de utför lagstadgad revision med hög kvalitet. RN:s synpunkter på förslagen ska bl.a. ses från denna utgångspunkt.

1 Revisionslag

Utredningen använder genomgående begreppet ”revisionslagen” beträffande lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. RN anser att detta kan missförstås eftersom det finns en lag benämnd Revisionslag (1999:1079) som innehåller bestämmelser om revision för vissa fysiska och juridiska personer. RN kommer i det följande att genomgående skriva ut hela lagens namn, dvs. lagen om revision av statlig verksamhet m.m.

2 Riksrevisionens inriktning av effektivitetsrevisionen

I slutbetänkandet uttalas att riksdagens intentioner och förväntningar var att huvuddelen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar skulle ligga inom ramen för den traditionella effektivitetsrevision som utvecklats av Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket samt ha den huvudinriktning som lagen om statlig revision m.m. anger. Utredningen konstaterar dock att Riksrevisionens effektivitetsrevision under perioden 2003–2007 huvudsakligen har varit inriktad på granskning av regelefterlevnad. Samtidigt har den s.k. traditionella effektivitetsrevisionen, dvs. granskning av hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse/samhällsnytta, varit relativt liten. RN delar utredningens uppfattning att effektivitetsrevisionens huvudinriktning bör vara mer traditionell effektivitetsrevision med den inriktning som angetts ovan.

RN tillstyrker därför utredningens förslag om ett förtydligande av effektivitetsrevisionens inriktning genom ett tillägg i lagen om revision av statlig verksamhet m.m. RN bedömer att detta tillägg kan göras utan att Riksrevisionens oberoende hotas.

3 Den årliga revisionen

Från och med den 1 januari 2004 tar Riksrevisionen ut avgifter för genomförd årlig revision av samtliga myndigheter, bolag, stiftelser och övriga organisationer samt för revisionen av Årsredovisning för staten. Avgifterna ska motsvara kostnaderna för den utförda revisionen. I utredningen föreslås att myndigheterna även i framtiden bör betala för sin revision. Som skäl härför anges bl.a. att en avgiftsfinansiering skapar ett kostnadstryck på den årliga revisionen vid Riksrevisionen och främjar konkurrensneutralitet för myndigheter som bedriver verksamhet i konkurrens med privata företag.

RN får anföra följande.

Som framgått ovan anför utredningen att Riksrevisionen även fortsättningsvis bör ta ut avgifter för årlig revision av myndigheterna eftersom det skapar konkurrensneutralitet. RN vill i det här sammanhanget fästa uppmärksamheten på att ett förslag föreligger om betydande inskränkningar av revisionsplikten för aktiebolag.¹ RN anser därför att argumentet med konkurrensneutralitet har eller kommer i framtiden att få begränsad tyngd.

Det är välkänt, inom exempelvis sjukvården, att utnyttjandet av tjänster ökar när dessa är avgiftsfria. Avgifter kan därför medföra att resurser används mera effektivt. Detta förutsätter dock att de som betalar för tjänsterna också har möjlighet att, i vart fall till viss del, påverka vad som ska köpas. Det förutsätter också att det finns alternativa leverantörer av tjänsterna, dvs. att leverantörerna är konkurrensutsatta. Vad gäller avgifterna för årlig revision är dock inte någon av dessa förutsättningar uppfyllda.

När ett aktiebolag upphandlar revisionstjänster finns vissa möjligheter att reducera kostnaderna för revision genom att ha mycket goda rutiner och system, att ha hög kompetens på sin ekonomiavdelning och att själva ta fram ett genomarbetat material inför t.ex. granskning av en årsredovisning. RN och, enligt vad RN har erfarit, flera andra myndigheter med mycket goda rutiner och hög kompetens i ekonomifrågor upplever dock att dessa faktorer inte i önskvärd omfattning påverkar antalet timmar som faktureras av Riksrevisionen. Inte heller finns alternativa leverantörer.

Som utredningen har anfört i ett tidigare betänkande är personalomsättningen hög inom Riksrevisionen. Detta överensstämmer med RN:s erfarenhet vad gäller revisorsassistenter inom årlig revision. Således brukar RN i stort sett varje år få redogöra för sin verksamhet och förklara denna för nya assistenter.

¹ Avskaffande av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32

Om Riksrevisionen även fortsättningsvis ska fakturera de granskade myndigheterna för årlig revision finner RN, liksom utredningen, det rimligt att Riksrevisionen i förväg anger för den granskade myndigheten vilket belopp man budgeterat för granskningen. Självfallet måste detta belopp därefter kunna korrigeras beroende på oförutsedda omständigheter. Riksrevisionen bör även, i vart fall på begäran av en myndighet, kunna översiktligt ange vilka olika granskningsinsatser som ingår i budgeterat belopp.

RN vill i detta sammanhang framhålla att det inom revisionsbyråbranschen finns mycket hög kompetens vad avser revision, även beträffande revision av myndigheter och de speciella granskningsåtgärder som därvid krävs, exempelvis vid granskning av anslag. För att effektivisera den finansiella revisionen av myndigheter bör därför övervägas att upphandla dessa tjänster så att såväl Riksrevisionen som revisionsbyråerna ges möjligheter att lämna offerter. Ett sådant system skulle sannolikt både minska myndigheternas kostnader för revision samt gynna de myndigheter som har god ordning och hög ekonomikompetens. Det skulle också uppmuntra myndigheter att ytterligare förbättra kvaliteten på sin ekonomiadministration.

Slutligen finner RN det troligt att flera av de utredningar som idag utförs av effektivitetsrevisionen med fördel skulle kunnas utföras med biträde av projektledare och/ eller medarbetare från revisionsbyråer och andra konsultföretag.

RN har i övrigt inga synpunkter på utredningens förslag.

Beslut om detta yttrande har fattats av Revisorsnämndens chef, direktören Peter Strömberg i närvaro av chefsjuristen Per Eskilsson samt chefsrevisorn Inger Blomberg som föredragit ärendet.

Peter Strömberg

Inger Blomberg